

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4090/2019
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Павлов, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Градско правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2262/19 од 22.05.2019. године, у седници већа одржаној 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2262/19 од 22.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 3526/2018 од 13.02.2019. године, првим ставом изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је другим ставом изреке, обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 13.389.345,00 динара, на име накнаде за одузето земљиште које се налази на парцелама ... КО ... и ... КО ... са законском затезном каматом од 13.02.2019. године, па до коначне исплате. Трећим ставом изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 30.000,00 динара на име материјалне штете за састав предлога за мирно решење спора са законском затезном каматом од 13.02.2019. године до исплате. Четвртим ставом изреке, обавезан је тужени да по правноснажности пресуде изврши упис јавне својине у корист туженог на парцелама ... КО ... и ... КО ... код РГЗ СКН Нови Сад I. Петим ставом изреке, обавезан је тужени да надокнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 38.436,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2262/19 од 22.05.2019. године, ставом првим изреке, жалба је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију. Трошкове није тражио.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 87/18), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Указивање туженог на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене пред другостепеним судом је неосновано, јер у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона. Ревизијски наводи чијом се садржином указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, нису били предмет оцене овог суда, будући да се ради о повредама које се не могу сматрати ревизијским разлогом у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је власник кп.бр. ..., улица ..., њива 2. класе, површине 1.511 м², земљиште у грађевинском подручју, уписане у ЛН бр. ... КО ... и корисник кп.бр. ... улица ..., њива 2. класе, површине 586 м² у грађевинском подручју, уписана у ЛН бр. ... КО ... Тужилац је предметне непокретности наследио од свог оца, пок. ББ који је пре њега био уписан у јавним књигама као носилац права својине и права коришћења на наведеним парцелама. На наведеним парцелама изграђене су улице ... и ... у ..., а Планом детаљне регулације Адица у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“ број 05/2008), ове парцеле су јавно грађевинско земљиште. Управни поступак за експропријацију предметног земљишта није вођен и није донето решење о одузимању земљишта ради привођења новој урбанистичкој намени, нити је правном претходнику тужиоца исплаћена накнада за одузете непокретности. Правни претходник тужиоца је у јавним књигама био уписан као власник, односно корисник на наведеним парцелама и након изградње улица, а сада тужилац по основу решења о наслеђивању. Оценом налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке, тржишна вредност предметних непокретности је 13.389.345,00 динара. Тужилац се дана 17.10.2013. године обратио туженом са предлогом за мирно решење спора, али споразум није постигнут, а отац тужиоца је платио износ од 30.000,00 динара на име састава овог предлога.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да исплати новчану накнаду тужиоцу због извршене фактичке експропријације земљишта.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине, које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона, и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 47/03) било је прописано да је јавна површина простор утврђен планом за објекте чије је коришћење, односно изградња од општег интереса, у складу са прописима о експропријацији (јавни путеви, паркови, тргови,

улице као и друге површине у складу са посебним законом). И одредбом члана 2. став 1. тачка 6. сада важећег Закона о планирању и изградњи („Службени гласник Републике Србије“, број 72/09) прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које се утврђује општи интерес у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11... 95/18) поред осталог прописано је: да добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом - јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и друго (став 2); да свако има право да добро у општој употреби користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом, односно одлуком органа и правног лица које су та добра дата на управљање (став 5); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев путева II реда који су у својини аутономне покрајине на чијој територији се налазе као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (које нису део аутопута или државног пута I и II реда), тргова и јавних површина, који су у својини локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 10).

У конкретном случају, спорно земљиште је планским актом - регулационим планом насеља ... у КО ... одређено за улицу и саобраћајницу коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив. Због тога је оно, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земљишта. Тужилац је фактички лишен права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа, и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се спорне парцеле на којима је тужилац и даље уписан као власник, односно корисник, користе као улице - добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 10. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужиоцу припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности земљишта према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили, а тужени није предложио ново вештачење у смислу члана 271. ЗПП.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу ревидента да није обвезник накнаде јер ни једном својом радњом није депоседирао тужиоца. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног

решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби - улицу, а исто је за такву намену предвиђено и одговарајућим планским актом.

Правилно су нижестепени судови применом материјалог права, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији утврдили висину накнаде за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности и на тако одређени износ накнаде тужиоцима досудили законску затезну камату од дана пресуђења па до исплате у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи ревизије којима се оспорава правилна примена материјалног права. Ово тим пре што се у ревизији понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставаља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић